

Forfatter: Langebek, Jacob

Titel: BREV TIL: Frederik 5. FRA: Langebek, Jacob (1748-03-14)

Citation: Langebek, Jacob: "BREV TIL: Frederik 5. FRA: Langebek, Jacob (1748-03-14)", i *Breve fra Jacob Langebek*, GYLDEN DALSK BOGHANDEL., s. 110. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002054457-000-shoot-L0020544570000057.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Jacob Langebek

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

14. Marts 1748.

TIL KONG FREDERIK V.

Stormægtigste Monark,
Allernaadigste Arve-Herre og Konge!

Da ieg ikke, Allernaadigste Konge, paa anden Maade veed at tilkiendegive min allerunderdanigste Taknemelighed for den særdeles store Naade, som Deres Kongl. Majest, har behaget at betee sin ringeste Undersaat, ved allernaadigst at beskikke mig til Archivarius i det Kongl. Geheime- Archiv ¹, end allerunderdanigst at forsikre og i Gierningen at udvise en uafsladelig Nidkiærhed og Troskab i Deres Majestets Tieneste og samme vigtige Æmbed, Saa skal intet i Verden være mig høiere angelegen, end stedse og af alle Kræfter at lade see, at D. K. M. ikke haver ladet saadan s. 111 Høikongelig Naade falde paa en uværdig og uskiønsom Undersaat.

Men, førend ieg indtræder i denne af D. M. mig allernaadigst anbetroede Bestilling, understaaer ieg mig at bede om D. Majests, allernaadigste Tilladelse, at maae indkomme med min allerunderdanigste Forestilling, naar noget til Fordeel for D. Ms. Tieneste ved Geheime-Archivet maatte forefalde, som behøvede at underkastes D. Ms. egen allerhøieste Villie og Velbehag. I saadan allerunderdanigste Tillid haaber ieg, at D. M. ingenlunde i Unaade optager, at ieg bruger den allerunderdanigste Frihed for denne Gang at gjøre følgende Erindring.

Det er uden Tvil D. M. allerunderdanigst berettet, at den Sl. Etats Raad Gram af en Patriotisk Omhu haver seet derhen, at det rareste og betydeligste, han eiede af Manuscripter, Diplomata, og andre Papirer, som han med stor Møie og Bekostning i mange Aar haver samlet paa, ikke skulde efter hans Død adspredes, forkomme eller geraade i urette Hænder, og derfor ingen bedre Maade vidste at see dem bevarede paa, end allerunderdanigst at opofre dem til D. K. M. Selv, til at forvares i D. Ms. Geheime- Archiv, indtil de, saa meget deraf maatte tienlig eragtes, kunde paa D. K. Ms. allernaadigste Godtfindende med Tiden blive befordrede til Trykken. Til disse Skrifter og Documenter at omgaaes og skaffe i Rigtighed haver den Sl. Mand udi i sin Disposition i sær nævnet og gjort Forslag paa mig, saafremt det allernaadigst maatte behage D. M. at betroe mig dertil.

Siden nu D. K. M. allernaadigst haver anbetroet mig Sit Geheime-Archiv, tviler ieg ikke paa, at det io bliver D. Majests, allernaadigste Villie, ogsaa at betroe mig til dette Arbeid, allerhelst da der vel ingen er, som haver bedre Kundskab, end ieg, om den Sl. Mands Manuscripter, og han derforuden haver haft saadan Fortrolighed til mig frem for alle andre. For da at kunde vide, hvorvidt ieg tør gaae, og derhos at vise mig legitimeret paa D. Ms. vegne for Skifte-Retten, fordrister ieg mig i alledybeste s. 112 Underdanighed at udbede mig D. K. Ms. allernaadigste Villie og skriftlige Befaling angaaende disse Poster:

1. At ieg, saasart den Sl. Etats Raad Grams Stervbo bliver aabnet, som skeer førstkommende Tiirsdag den 19. Martii, indfinder mig ved Skifte-Retten, for at overvære alle Papirenes Eftersyn, og paa det nøieste at opagte D. K. Ms. Interesse, og straxen foretager det Arbeid med ovenmeldte Manuscripter og Documenter at udtage, indpakke og henlegge i det Kongelige Geheime-Archiv hvorom ieg siden skal give D. M. allerunderdanigst Beretning og levere en Fortegnelse paa hvad som i Archivet bliver indlagt, og tillige, om saa allernaadigst befales, yttre mine allerunderdanigste Tanker om Brugen af enhver Ting i sær.

2. Om der ellers i Stervboet noget maatte forefindes, D. K. Ms. Archiv tilhørende, ieg da samme ufortøvet i Archivet paa sine Steder skulde henlegge: Ligeledes om noget af Archivet maatte befindes til andre at være udlaant, at ieg det da uden Ophold tilbage fordrer og seer i sikkert Behold.

3. Siden der i Testamentet gjøres Forskiel imellem gamle og nye Manuscripter, hvoraf formodentlig kunde reise sig nogen Giensigelse, uanseet den Sl. Mand selv overlader alting til fornuftige Folks Skiønsomhed, maatte det allernaadigst behage D. K. M. Selv at nævne, hvad der maae regnes for gammelt og hvad for Nyt. Maatte mit allerunderdanigste Forslag gielde, da holder ieg uforgribeligen for, at intet bør ansees for Nyt, uden hvad som er til dette Seculum henhørende, og det øvrige altsammen (med mindre det var noget almindeligt og af ingen Rarhed) at tilhøre Deres Majestet, allerhelst da ieg veed, at det meste enten er udcopieret af pubtigue Bibliothekers og Archivers Cimeliis eller og saadane Documenter, som ikke vel burde tillades at falde i particulaires Hænder.

4. Om der ogsaa iblandt de nye Ting af dette Seculo maatte findes nogle pubtigue Documenter, Stats-Skrifter, og deslige Papirer, som ikke burde sælges paa offentlig Auction eller være hver Mand bekiendte, holder ieg allerunderdanigst s. 113 for, at de bør udtages med de andre til D. Ms. Geheime-Archiv: Ligeledes hvad Kongelige Ordres eller andre Papirer, der maatte være den Sl. Mands hafte Archivarii, Bibliothecarii og Historiographi Æmbede eller andre ham allernaadigst anbefalede Forretninger vedkommende, samt hvad Betænkninger eller Forslag han efter allernaadigst Befaling om en eller anden Ting kand have opsat.

5. Der findes endnu andre nye Ting, som ieg (uden at gaae imod den Sl. Efats-Raads Tanker) allerunderdanigst formener, bør høre D. K. M. og Publicum til, nemlig hvad Manuscripter, Udkastninger til

Skrifter, Excerpta og deslige, heelt eller i Stykkeverk, som af den Sl. Mand selv er forfattet, samlet og bragt paa Papir, og som henhører til at oplyse vort Danske Sprog og Historie, grundende min Mening paa disse Fundamenter, først, at, om det end er nye Skrifter, saa handle de dog om gamle Sager, dernæst at det er saadane Ting, den Sl. Mand haver arbeidet paa som Kongelig Historiographus, og endelig, at han til samme haver betienet sig af D. K. Ms. egne Aerschiv-Documenter, og de derfor ikke burde komme i fremmede Hænder, hvor de enten kunde blive misbrugte, eller ikke ventes at komme publico til Nytte, som de dog uden Modsigelse af den Sl. Mand have været tiltænkte ¹.

6. Hvad der ellers maatte være af andre den Sl. Mands udarbejdede utrykte Skrifter, hans lærde Correspondence &c., var at ønske, der kunde findes Udveie at stille Arvingerne tilfreds derfor, og at saadane Skrifter med Tiden ved brave Folks Hielp kunde komme publico til Nytte og den Sl. Mand saavel som Fædernelandet til Ære ².

7. Fornemmeligen maatte og vel paaagtes, at alt hvad der findes skrevet af de lærde Islændere, Arnas Magnæus, s. 114|Jonas Olsen ¹, Erland Olsen ², og andre vore Antiquariis maatte udtages og bevares, eftersom det altsammen henhører til de gamle Nordiske Sprog og Antiquiteter at oplyse.

J. Langebeks Breve.

8

8. Ønskede ieg allerunderdanigst, at D. M. allernaadigst ville tilforordne Iustitz Raad Hielmstjerne ³ og Professor Møllmann ⁴ at være paa Raad med mig og tillige at eftersee den Sl. Etats Raad Grams Papirer ⁵, deels til Sikkerhed for mig, og deels for des nøiere at kunde i agt tage den Interesse, som D. K. M. og hele Publicum haver ved saadane Papirers Conservation, da de ogsaa kunde have et Øie med, om der formodentlig i Stervboet findes noget, som enten er D. Majests. Bibliotek eller Videnskabernes Societet tilhørende.

D. Kongl. Majest, ville i Naade overbære med denne min herudinden brugte Vidtløftighed, som den første Pligt af det mig allernaadigst betroede Æmbed, og allernaadigst være forsikret, at ieg med den allerstørste Troskab og Nidkiærhed for D. Ms. Tieneste skal, saalænge der er Liv i mig, findes

Stormægtigste Monark,
Allernaadigste Arve Herre og Konge
Deres Kongelige Majestets
allerunderdanigste tro Tiener
og Arve-Undersaat
I. Langebek.

Kjøbenhavn d. 14. Martii 1748.